N°. 23.

BREDASCHE COURANT.

DONDERDAG 18 MAART.



PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente BREDA, gelet op art. 10 der wet regelende het kiesregt;

Brengen bij deze ter kennisse van het algemeen, dat de lijsten voor het loopende jaar, de personen aanwijzende die tot het kiezen van Leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal, van de Provinciale Staten van dit gewest, en van den Gemeenteraad alhier bevoegd zijn, welke op den 13 Maart 1852 zijn vastgesteld, in het poortaal van het Raadhuis zijn aangeplakt en gedurende veertien dagen, te rekenen van heden ter Secretarie op de gewone uren, voor een ieder ter inzage zijn nedergelegd, en dat binnen dien tijd de bezwaren tegen de voorschreven lijsten, bij verzoekschrift, vrij van zegel, door de noodige bewijsstukken gestaafd, aan den Gemeenteraad kunnen worden ingediend; wordende tot inlichting medegedeeld, dat alleen bezwaren kunnen worden ingebragt, wanneer daarop

1°. Den naam van een Kiezer, of die van een ander, tegen de bepaling van art. 8 der Kies-wet niet, of niet behoorlijk voorkomt.

2°. Den naam van iemand, die, hetzij één of meer der in de kiezers gevorderde vereischten mist of uitgesloten is, hetzij op de kiezers-lijsten eener andere Gemeente Staat, is gebragt.

Met Kennisgeving verder, dat naar aanleiding van art. 35 der Gemeentewet de opgave der personen, welke op de voorschreve lijsten over den jare 1851 voorkwamen, doch alsnu de in de kiezers gevorderde vereischten verloren hebben, almede is aangeplakt geworden en ter Secretarie ter inzage gelegd.

En zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt.

Breda, den 15. Maart 1852.

C. PELS RIJCKEN, F. B.

Ter ordonnancie van Burgemeester en Wethouders voornd.

De Secretaris,

L. D. G. TEYCHINÉ.

Afgekondigd den 17. Maart 1852.

In kennisse van mij Secretaris,

L. D. G. TEYCHINÉ.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 15den Maart.

De *Moniteur* van gisteren behelst een allerbelangrijkst besluit.

De President der Republiek magtigt daarbij den Minister van finantiën, om over te gaan tot de terugbetaling der 5 per cents fondsen à pari en tot hare conversie in $4^1/_2$ per cents, welke gedurende tien jaren niet geconverteerd zullen kunnen worden. Dit besluit wordt voorafgegaan door eene breedvoerige beschouwing nopens de vermindering van den interest der fondsen in de verschillende Staten, en omtrent den finantiëlen toestand in Frankrijk, waar te dezen opzigte nog bijna niets is gedaan. Het besluit bepaalt onder anderen nog, dat de aan de conversie onderworpen fondsen tot den 22sten der loopende maand 5 per cent interest zullen genieten, en dat de aanvragen om terugbetaling in Frankrijk binnen den tijd van twintig dagen zullen moeten geschieden, welk tijdsverloop op twee maanden bepaald is voor de overige landen van Europa. De Minister is gemagtigd om schatkistbiljetten uit te geven, om aan de aanvragen om terugbetaling te voldoen. Het aandeel, dat de 5 per cents fondsen in de amortisatie hadden, zal nu op de $4^1/_2$ per cents overgaan.

Het decreet van conversie is, althans voor het publiek, geheel onverwacht verschenen. Nog niet lang geleden was het gerucht eener ophanden zijnde conversie van regeringswege stellig tegengesproken.

Het *Journal des Débats* verklaart zich ook nu, gelijk vroeger steeds, tegen de conversie. « Zij is — zegt het — de zwaarste slag sedert eene halve eeuw aan het staatscrediet toegebragt. Het regt der regering om zulk een maatregel te nemen, is altijd betwistbaar geweest en altijd betwist. Buitendien is de conversie thans nog ontijdiger en bedenkelijker dan zij onder de regering van Koning *Lodewijk Philips* zoude geweest zijn, want sedert 1848 is het aantal inschrijvingen in het Grootboek tot het viervoud toegenomen, ten gevolge der nopens de spaarbanken genomen wettelijke maatregelen, die de kleine vermogens en de besparingen van mingegoeden, vroeger in de spaarbanken vloeijende, naar het Grootboek hebben gerigt. De kleine renteniers worden vooral door de conversie getroffen; de arbeidende klasse zal hare inkomsten met een tiende zien verminderen. Kortom, het is een onbillijke, gevaarlijke, ontijdige maatregel, waarvoor de laatstvorige regeringen teruggedeinsd zijn, en waartoe men thans, te midden van zoo ernstige omstandigheden, plotseling overgaat, alleen om eene mogelijke maar niet zekere besparing van 18 millioen."

Een ander, evenzeer van het gouvernement onafhankelijk blad, de Parijsche *Presse*, getrouw aan zijne vroeger steeds volgehouden meening, juicht het besluit tot conversie toe, als jaarlijks eene som van 18 millioen besparende en meer nog als strekkende tot verlaging van den algemeenen rentevoet.

— Gelijk men verwachtte heeft de republikeinsche kandidaat, de heer *Carnot*, in het vierde arrondissement der hoofdstad, bij de herstemming voor het lidmaatschap van het wetgevend ligchaam, de overhand gehad op den kandidaat van het gouvernement; de eerste had 16,800, de laatste 13,160 stemmen.

— De *Constitutionnel* berigt dat de nieuwe vaandels die de Prins-President plegtig aan het leger en de nationale garde zal uitreiken, vervaardigd worden en vóór den 25sten April moeten gereed zijn. Zij vertoonen eenen adelaar, het naamcijfer van den President en dat van de Fransche republiek.

— Een telegraphisch berigt uit Konstantinopel van den 14den Maart behelst het berigt, door eene stoomboot uit Konstantinopel aangebragt, dat de Sultan den 6den Maart *Reschid*-pacha weder hersteld heeft in de waardigheid van groot-vizier.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. 70; 5 pCt. 100,60; Rom. Leening 95.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 14den Maart.

Volgens de half-officiële *Preussische Zeitung* zou in eene dezer dagen gehouden zitting der Frankforter Bondsvergadering door de meerderheid beslist zijn dat twee schepen der zoogenaamde Noordzeevloot, te weten het op de Denen veroverde fregat *Eckernförde* en het in Engeland aangekochte stoomschip *Barbarossa*, voor eene som van 713,760 gulden aan Pruissen in koop zullen worden overgelaten, maar tot den 31sten dezer onder beheer van den Bond zullen verblijven, zoodat, ingeval in dien tusschentijd de ontworpen Statenvereeniging tot het onderhouden eener Noordzeevloot niet tot stand mogt komen, de bedoelde schepen alsdan onmiddellijk aan Pruissen zullen worden overgegeven, doch dat in het tegenovergestelde geval deze verkoop geacht zal worden niet te zijn geschied.

— Uit Luxemburg schrijft men, dat Z. K. H. prins *Frederik* van Pruissen in het militair gouvernement van genoemde vesting vervangen wordt door den generaal-majoor *von Wedel*.

— De Grootvorsten *Nikolaas* en *Michael* zijn den 14den dezer van Dresden naar Praag afgereisd.

— Keizer *Frans Joseph* is den 12den dezer van zijne reis naar Italie te Weenen teruggekeerd. De Oostenrijksche president-minister vorst *Schwarzenberg* is ernstig krank geworden, zoodat den 10den dezer niemand dan de artsen bij hem toegelaten werd.

ENGELAND.

LONDEN, den 13den Maart.

Donderdag avond heeft bij lord *John Russell* eene belangrijke vereeniging plaats gehad van de voorstanders der handelsvrijheid. Behalve de leden van het laatste kabinet, waren 78 leden van het parlement daarbij tegenwoordig. Er is besloten, dat, in de zitting van Maandag, aan den eersten minister interpellatiën zullen worden gedaan betrekkelijk de inzigten der regering. Zoo het antwoord niet voldoende mogt zijn, zal de oppositie eene motie doen, houdende, dat het kabinet het vertrouwen van het Huis niet bezit, of wel om de stemming over de begroting zes maanden uit te stellen, ten einde het bewind tot eene onmiddellijke ontbinding van het Parlement te noodzaken.

De beide Huizen hebben Vrijdag avond eene zitting gehouden. In het Hoogerhuis heeft lord *Beaumont* aangekondigd, dat hij aanstaanden Maandag een verzoekschrift zou aanbieden, waarin klagten worden aangeheven over den staat van onzekerheid, waarin de handel verkeert ten opzigte van het herstel van een regt op de granen. Lord *Lyndhurst* heeft met levendigheid de pogingen gelaakt, welke men aanwendt, om het land in beweging te brengen, met het oog op eene onmiddellijke ontbinding van het Parlement. De minister vroeg het aan de orde stellen van wets-voordragten van plaatselijk belang, aan welk verlangen werd voldaan.

In het Lagerhuis heeft, o. a., de heer *Milnes* aangekondigd, dat hij Maandag eene interpellatie aan het kabinet zou doen, betrekkelijk eene briefwisseling met Oostenrijk, omtrent de uitgewekenen. — De heer *Walpole* heeft aangekondigd, dat het gouvernement Maandag zijn finantieel plan zou blootleggen. — Lord *John Russell* heeft medegedeeld, dat hij afzag van zijn voorstel tot hervorming, maar dat hij in den loop der zitting, een voorstel omtrent hetzelfde onderwerp zou doen.

— Met den *Bosphorus* zijn zeer gunstige tijdingen uit de Kaapkolonie, tot 3 Februarij, ontvangen. De Kaffers zijn door de troepen zoo hevig

verveld, dat zij met sir *H. Smith* in schikking treden wilden, maar deze wilde van niets dan eene volkomene onderwerping hooren en gaf hun eene week tot beraad. Na verloop van dien tijd rukten de troepen het grondgebied der Kaffers binnen en vernielden hunnen oogst. Later is de infanterie het land der Amatolas in zeven kolonnen binnengerukt. Met *Booke* en *Mapassa*, de opperhoofden van twee kleine stammen, is de vrede bereids gesloten, en weldra hoopte men een geheel einde aan dezen verderfelijken oorlog te zien. De Gouverneur nam maatregelen tot verdere beveiliging. Deze berigten hebben hier ter beurze gunstig gewerkt.

— Te Southampton is gisteren de tijding uit Buenos-Aires aangebragt, dat de veldslag die men verwachtte dat weldra tusschen *Urquiza* en *Rosas* zou geleverd worden, werkelijk den 3den Februarij heeft plaats gehad. Na een hevigen strijd is het leger van *Rosas* totaal geslagen, en heeft deze, de verdediging van Buenos-Aires opgevende en alzoo zijne hoofdstad aan den vijand overlatende, de wijk genomen aan boord van het ter reede liggende Engelsche stoomschip *Centaur*. Ofschoon de val van *Rosas* sedert eenigen tijd werd voorzien, is toch de verwezenlijking daarvan eene zaak van het grootste gewigt.

— De Londensche bladen berigten het volgende: « Een vaartuig der rijks-marine, de *Herald*, vertrekt eerlang ten einde de Fidschi-eilanden en Nieuw Caledonia te gaan opnemen; deze taak zal waarschijnlijk vier of vijf jaren tijds vereischen. Het doel daarvan is, eensdeels doelmatige aanlegplaatsen te vinden voor stoombooten, die den Stillen Oceaan bevaren, en anderdeels de regten van Groot-Britannie op zekere door kapitein *Cook* ontdekte eilandgroepen te handhaven. Kapitein *Denham*, welke het bevel over de *Herald* zal voeren, zal mede verslag over de havens en geschikte plaatsen tot vestiging van kolonisten en straffelingen moeten doen. De *Herald* zal door eene kleine stoomboot vergezeld worden; beide schepen worden ruim voorzien met messen, bijlen en andere artikelen, die voor den handel met de inlanders geschikt zijn."

BELGIE.

BRUSSEL, den 16den Maart.

Het voorgedragen budget van uitgaven voor de staatsschuld over 1853 bedraagt fr. 38,140,519.09, dat is fr. 2,228,359.40 meer dan over het loopende jaar.

— Men leest in een der oppositie-bladen, de *Emancipation*: « Men sprak gisteren in de voorzalen der Kamer van niets anders dan van de zeer aanstaande voltooijing van het werk der groote militaire commissie. Al hare voorstellen strekken tot handhaving niet alleen, maar tot uitbreiding van de grondslagen der in 1845 aangenomen inrigting van ons krijgswezen; dit vernemen wij uit de beste bron."

— Meer dan acht dagen heeft men de werkzaamheden tot uitgraving der steenkolenmijn te Elouges, nabij Bergen in Henegouwen, voortgezet, in de hoop van de zestig ongelukkigen, die door de ontploffing in die mijn levend zijn begraven, nog te redden. Doch te vergeefs; men heeft derhalve, daar de werklieden nieuwe instortingen duchtten, de uitgraving moeten staken.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 17den Maart.

In de Zitting der Tweede Kamer van ll. Zaturdag zijn de beraadslagingen over de rentebelasting voortgezet.

De heer *van Hoëvell* heeft zijne motie, om het ontwerp op nieuw naar de Afdeelingen te verzenden, eenigzins gewijzigd in den vorm, herhaald — Sommige leden verklaren zich voor, anderen tegen de motie.

Z. Exc. de Minister van Finantien ondersteunt haar ten sterkste.

In omvrage gebragt, is de motie verworpen met eene meerderheid van 36 tegen 28 stemmen. — Art. 2 is daarop zonder discussie goedgekeurd.

Art. 3 houdt de bepalingen in, welke renten en inkomsten aan de belasting zijn onderworpen. — Dat artikel komt in discussie. — De heer *Westerhof* draagt een amendement voor, om uit dat artikel te laten wegvallen de woorden « de inkomsten, onder den naam van huur of geschenken, getrokken uit onroerende goederen in beklemming uitgegeven." — Het wordt door de commissie van rapporteurs niet ondersteund. — De heer *van Heiden Reinestein* stelt een amendement voor, om onder de belasting ook te begrijpen, de pensioenen boven het bedrag van *f* 400 jaarlijks. Hij verklaart, dat eene afstemming van dit amendement hem eene reden zal opleveren, om art. 3 af te keuren. — De commissie van rapporteurs kan zich met het voorgedragen amendement, zoo als het ligt, niet vereenigen. — De heer *Bachiene* kan art. 3, zoo als het aangeboden is, niet aannemen. Mogt dit en volgende artikelen niet worden goedgekeurd, dan zou het gevolg daarvan kunnen zijn, dat de wet tot de twee eerste artikelen wierd gereduceerd. In dat geval zal hij de wet aannemen, omdat zij alsdan een belangrijk beginsel zal vaststellen. De uitwerking daarvan kan in dit geval aan eene latere wet worden overgelaten. — De heer *van Nispen* is tegen de amendementen. — De Minister van Finantien verklaart zich er mede tegen. Hij gelooft, dat de inkomsten uit onroerende goederen, in beklemming uitgegeven, onder de belasting moeten worden gerangschikt, en wat de pensioenen aangaat, mogen die beneden de *f* 400 in het stelsel der wet niet worden vrijgesteld. Het amendement te dien aanzien komt hem noch volledig, noch billijk voor. Hij heeft echter voornamelijk het woord gevraagd, om, naar aanleiding van het door den heer *Bachiene* aangemerkte, te zeggen, dat, welk het lot ook dier amendementen zij, *indien art. 3 niet wordt aangenomen, de wet* ONUITVOERBAAR *is, en hij alsdan verpligt zal zijn, haar in te trekken.*" Ter voorkoming van vele nuttelooze discussien, gelooft hij, dat het doelmatig is, dat de stemming over art. 3 van *beslissenden aard* zij. Indien het artikel wordt *afgestemd*, dan zal hij dit als een bewijs beschouwen, dat de meerderheid der Kamer, ofschoon voor het *beginsel* eener belasting op de renten gestemd, tegen de *wijze van uitvoering* van dusdanigen maatregel zóó groote bezwaren heeft, dat op dit oogenblik daartoe niet kan worden overgegaan. — De beraadslagingen worden gesloten. — I. Wordt in omvrage gebragt het amendement van den heer *Westerhoff*, dat *verworpen* wordt met 37 tegen 27 stemmen. — II. Dat van den heer *van Heiden Reinestein*, dat mede *verworpen* wordt met 52 tegen 12 stemmen, en III. wordt het art. 3 van het ontwerp in omvrage gebragt en *verworpen* met 35 tegen 29 stemmen. — Voor de heeren *de Fremery*, *de Limpens*, *de Poorter*, *Hugenholtz*, *de Lom de Berg*, *Mulman*, *Jongstra*, *de Man*, *van Eck*, *Meeussen*, *van Hoëvell*, *Dommer van Poldersveldt*, *Hengst*, *Reinders*, *van Nispen*, *Blaupot ten Cate*, *van Zuylen van Nyevelt*, *Westerhoff*, *Blussé*, *Zijlker*, *van der Linden*, *Luyben*, *van der Veen*, *Jespers*, *Huguenin*, *van Wijlick*, *Dullert*, *Bots* en *van der Heyde*.

De Minister van Finantiën zegt thans, dat deze stemming hem het bewijs oplevert, dat deze wet, zoo als zij daar ligt, den bijval van de meerderheid der Kamer niet zal verwerven. Namens den Koning is hij gemagtigd, het aanhangige ontwerp van wet bij deze in te trekken, en tevens te verklaren, dat de ontwerpen van wet tot afschaffing van de accijnsen op de brandstoffen bij deze worden teruggenomen. Hij laat aan de Kamer over te beslissen, wanneer zij over de overige finantiële wetten wenscht te beraadslagen.

Ingevolge deze mededeeling, worden de ontwerpen nopens eene belasting op de renten en tot afschaffing der accijnsen op de brandstoffen voor ingetrokken verklaard.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren zijn onder anderen ingekomen twee rekeningen; de eene betreffende de 3 percents leening en de vrijwillige bijdrage van 1844, de andere betreffende de daarmede gepaard gaande aflossing en inwisseling van nationale schuld; voorts eene missive van den Minister van Finantien, daarbij kennis gevende van de intrekking van het aanhangige wets-ontwerp betrekkelijk het tonnegeld van zeeschepen.

Het wets-ontwerp tot uitgifte van muntbiljetten is met 57 tegen 3 stemmen aangenomen. *Tegen* hebben gestemd de heeren: *Baud*, *Jongstra* en *Gevers*.

Door de Vergadering is bepaald, dat op Donderdag aanstaande zal worden beraadslaagd over het wets-ontwerp betreffende het zegelregt, en op Vrijdag aanstaande over het wets-ontwerp betreffende het regt van patent. Na afloop der beraadslagingen over laatstgenoemd wets-ontwerp zal achtereenvolgens worden overgegaan tot de beraadslagingen: 1°. over het wets-ontwerp betreffende den accijns op het gedistilleerd; 2°. over dat, rakende den accijns op het zout; 3°. over dat omtrent de afkondiging van maatregelen van algemeen bestuur; 4°. over dat tot regeling van het koloniaal batig slot.

— Bij besluit van den 29sten Februarij 1852, n°. 3 heeft Zijne Majesteit goedgevonden, den 2den luitenant-adjudant *A. W. F. Heijligers*, van het 7de bataillon infanterie in Oost-Indie, krachtens Hoogstdeszelfs besluit van den 11den December 1849, n°. 44, eervol vermeld, bij afzonderlijke dagorders, zoo in Indie als in Nederland, wegens zijne verrigtingen bij de 3de Balische expeditie in 1849, te dier zake alsnog te benoemen tot ridder der 4de klasse van de Militaire Willems-orde.

— Bij besluit van den 12den Maart jl. n°. 11, heeft Zijne Majesteit goedgevonden tot lid van den raad van bestuur over 's Rijks museum te Amsterdam te benoemen den heer *N. Pieneman* aldaar.

— Bij Koninklijk besluit van den 13den Maart 1852, n°. 20, is aan den heer *J. P. Theben Terville*, op zijn verzoek, ten gevolge van zijne benoeming bij Koninklijk besluit van den 8sten Februarij jl. n°. 5, tot ambtenaar ten dienste van het postwezen in Nederlandsche Oost-Indie, een eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van commies van de eerste klasse der posterijen.

— Bij besluit van den 12den dezer heeft Z. M. goedgevonden, onder dankzegging voor hunne bewezen diensten en behoudens aanspraak op pensioen of wachtgeld, met ingang van den 1sten Julij aanstaande eervol ontslag te verleenen aan mr. *G. Delprat*, als advokaat consulent; aan *A. H. van Suchtelen*, als commies; aan *H. E. Coops*, als adjunct-commies, en aan *G. J. Martens*, *R. A. De Valois* en *P. J. Appel*, als eerste klerken, bij het departement van binnenlandsche zaken.

— Ter mededinging naar de door Z. M. uitgeloofde gouden medaille van de eerste grootte, uitgeloofd voor dengene der Nederlandsche komponisten die de best gekeurde muziek voor eene opera-comique in één bedrijf zou hebben gemaakt, op het daartoe uitsluitend bestemd libretto, zijn twee partitien gezonden, waarvan die van den heer *C. van der Does*, te 's Gravenhage, is bekroond.

— Zijn wij goed onderrigt, zegt de *Nieuwsbode*, dan is het hooger bestuur niet bijzonder gunstig gestemd met betrekking tot het op nieuw verleenen van vergunning aan burgemeesters, gemeente-secretarissen enz., welke tevens het ambt van notaris en procureur en het vak van geneeskundige uitoefenen, en zou zelfs, onder meer anderen, reeds aan de gemeente-secretarissen van Wassenaar, Rijswijk en 's Gravesande, die het notariaat waarnemen, op hunne verzoeken, om dispensatie tot het gelijktijdig bekleeden dier betrekkingen, afwijzend zijn beschikt.

— Zondag is te 's Bosch in 65 jarigen ouderdom overleden de heer *A. Bijleveld*, gepensionneerd generaal-majoor der artillerie, ridder van de militaire Willemsorde, van de orde van den Nederlandschen Leeuw en van het Legioen van Eer.

— Uit 's Hertogenbosch schrijft men van den 15den Maart:

» De alhier gevestigde Maatschappij ter bevordering van Handel, Landbouw en Nijverheid, benoemde in eene harer laatste vergaderingen eene bijzondere commissie, bestaande uit de heeren: Mr. *J. B. H. van de*

Mortel, Jhr. *A. Martini van Geffen*, *H. Berail*, *A. de Gruyter*, Jhr. Mr. *E. J. C. M. de Kuyper* en *F. J. M. Rits*, om der Maatschappij voorstellen te doen, in het belang van den landbouw in dit gewest en des noodig oordeelende, tot het ontwerpen van een daaraan bijzonderlijk toegewijd hoofdstuk in het reglement der Maatschappij. Bij de overweging harer taak en met het oog op de elders bestaande Maatschappijen, is deze commissie eenstemmig tot de overtuiging gekomen, dat, om den landbouw en de landontginning in dit gewest krachtdadig te kunnen aanmoedigen en ondersteunen, eene vereeniging van krachten uit alle oorden van het gewest onontbeerlijk is.

«De commissie heeft vervolgens ontworpen een reglement voor eene Noord-Brabantsche maatschappij, ter bevordering van nijverheid, dat in de laatstgehoudene gewone algemeene vergadering der thans hier gevestigde maatschappij werd voorgelezen, daar algemeen de goedkeuring der leden verwierf en nu binnen weinige dagen aan de verschillende autoriteiten, invloedrijkste mannen en bekende voorstanders van landbouw en landontginning in dit gewest ter overweging zal worden aangeboden.

«Wij wenschen, dat de commissie in hare pogingen algemeene belangstelling en medewerking moge ondervinden en bij de landbouwers van Noord-Brabant, naijverig op de verbeteringen in den landbouw in andere oorden reeds met stand gebragt, de wezenlijke zucht moge ontstaan, om door proeven en onderzoek van hun beroep meer voordeel te genieten en tot het algemeen welzijn der, voornamelijk in den landbouw hun bestaan vindende, bewoners dezer provincie bij te dragen.»

— Door den gemeenteraad der stad Utrecht is met algemeene stemmen goedgekeurd den afstand van het Rijk van het bolwerk Wolvenburg met het daarop gebouwde, tegen de som van *f* 14,000, ter vestiging op dat terrein van eene cellulaire gevangenis.

— De officieren der verschillende korpsen zijn van wege Z. M. den Koning uitgenoodigd, deel te nemen aan eenen wedstrijd in het schieten met de buks, welke den 18den Junij e. k. op het Huis ten Bosch zal plaats hebben.

— Laatstleden vrijdag is de eerste ijzeren buis voor de duinwaterleiding, in het bijzijn van den heer *C. K. de Geus*, opzigter der stedelijke werken te Haarlem, door den heer aannemer *Aird*, in den grond gelegd, aan de Leydschevaart te Leyduin, onder luid gejuich van de aanwezige beambten der maatschappij. Al het werkvolk is daarna feestelijk onthaald.

— Eene geit van *W. van Dijk*, te Delfshaven, heeft, na Zaturdag een welgeschapen jong geworpen te hebben, dat echter den volgenden dag is overleden, Zondag een tweede jong ter wereld gebragt, dat acht pooten en twee staarten had, doch slechts eenen kop; het heeft nog een half uur geleefd.

— Volgens berigten uit Luik, door *de Tijd* medegedeeld, bevindt zich Mgr. *van Bommel*, Bisschop van Luik, die onlangs nog in beterschap toenam, thans in een' zeer zorgelijken toestand, zoodat men aan zijn behoud wanhoopt.

— De Oost-Indische landmail, met berigten uit Batavia tot 28 Januarij is heden nacht alhier aangekomen. Volgens de voorloopige berigten houden zij geen meldenswaardig nieuws, dan alleen dat wederom versche troepen naar het Palembangsche waren gezonden, hetgeen vermoeden doet, dat de zaken aldaar nog niet geheel ten einde gebragt waren.

In den *Nederlander* van heden leest men het volgende:

»Het is ons een weemoedig genot, bij zoo veel wat nog onlangs van Neêrland's *Tweeden Willem* glorierijks werd opgeteekend, juist op de verjaring van den dag (17 Maart) waarop die Vorst aan Zijn geslacht en Volk ontrukt werd, de aangekondigde mededeeling te voegen welke ons wijst op den dageraad van die heldenloopbaan, die den overleden Koning eene schoone plaats verzekert in dien rei van Oranjehelden, wier roemvolle herinnering het hart van elken regtgeaarden Nederlander dankbaar doet kloppen en waarop de nakomelingschap altijd met trots zal terug blikken. Mogen zulke herinneringen, als *Spanje*, *Waterloo* en *Leuven* aanbieden Zijne Koninklijke Weduwe verzachting schenken in een' rouw, dien alleen het geloof in Christus kan doen torschen en steeds naauwer den band toehalen door God zelven tusschen *Oranje* en *Nederland* gelegd!

»»De doorbladering van Professor *Bosscha's* werk herinnerde mij aan een uittreksel, dat ik met groote voldoening voor eenige jaren maakte uit het *M. S.* dagboek van een mijner betrekkingen, wijlen den Kapitein ter Zee bij de Koninklijke Engelsche Marine Sir *Philip Carteret Silvester* B[t]., die, in gezelschap van den Kapitein ter Zee Sir *George Collier*, tusschen den 11 en 17 October 1813 den grooten veldheer *Wellington*, aan zijn hoofdkwartier te Vera een bezoek bragt. Het is van den navolgenden inhoud:

»Omstreeks vijf ure, terwijl *Wellington* bezig was met Col[l]. *Colin Campbell*, »*Collier* en een ander nieuwsbladen te lezen, kwam een eenvoudig gekleed »jong mensch binnen en zeide hem hoe er voor de Fransche krijgsgevangenen »geene genoegzame zorg werd gedragen, daarbij vele bijzonderheden opge»vende en verzoekende, dat er onmiddellijk in mogt worden voorzien. De »wijze van zich uit te drukken en de zeer innemende vormen van dat jong »mensch troffen mij, want zij droegen het kenmerk eener vereeniging van »aangeboren meerderheid en behagelijk zelfwantrouwen en nederigheid. Hij »sprak met allen op de meest vriendelijke en aangename wijze en knoopte »het gesprek aan als iemand gewoon aan goed gezelschap, maar ongenegen »tot te groote gemeenzaamheid. Wij bleven den geheelen tijd staande. »*Colin Campbell* scheen op zeer vertrouwelijken voet met hem te wezen. »Na zijn vertrek vraagde ik met groote belangstelling naar zijn' naam en »vernam, dat hij geen ander was dan de Erfprins *van Oranje!* Hij is »hoog en teregt geächt en geëerd door allen in het leger. In moed en »beleid wordt hij door niemand overtroffen.»

»»Zonder doel van openbaarmaking en dadelijk na het gebeurde opgeteekend, schenen mij die bijzonderheden, welke den overleden Vorstelijken Held op jeugdigen leeftijd van zoo schoone zijde doen kennen, dubbele waarde te hebben en ik meende met hare mededeeling der Redactie, wie ik gaarne blijken van hoogachting en overeenstemming aanbiede, en de lezers van »*de Nederlander*" geene ondienst te doen."

16 Maart 1852. E.

VOGELMEST.

Onder de uitwerpsels der vogelen zijn die der duiven de meest gebruikte; ze zijn bekend onder den naam van duivenmest (*colombine*). Krachtiger dan die van alle andere dieren, zijn zij ongetwijfeld hunne kracht verschuldigd aan den voedingsregel dier vogels, die bijna uitsluitend bestaat uit granen en wormen, en aan den vorm van die uitwerpselen, die zich niet, gelijk bij het vee en bij den mensch, in vaste en vloeibare verdeelen. Eene andere omstandigheid, die insgelijks moet medewerken tot de aangroeijing hunner vruchtbaarmakende kracht, is hunne ophooping in altoos beschutte plaatsen, alwaar zij niet onderworpen zijn aan de oorzaken, die altoos gedeeltelijk den anderen mest verslechten.

Men kan de landbouwers niet genoeg laken, die gedurende een vol jaar den vogelmest in de duiven- en hoenderkotten laten liggen; alsdan komen daarin wormen die hem gedeeltelijk bederven, en de vuilheid doet een ongedierte ontstaan, waarvan de vogels veel te lijden hebben. Men handelt wijs en spaarzaam met de duiven- en hoenderkotten goed te zuiveren, en die bewerking verscheidene malen in den loop van het jaar te herhalen, in het belang van de gezondheid en de welvaart van het gevogelte. De weggehaalde mest moet in drooge en beschutte plaatsen worden neergelegd, en men moet zorgvuldig zijne ophooping vermijden; want anders openbaart zich de gisting en verlies van vruchtbaarmakende grondbeginsels; om dit nadeel te voorkomen, mengt men ze met aarde, koolachtige stoffen en groen wel verpoederd koperrood.

Volgens de ondervinding der landbouwers, moet men den hoenderdrek veel minder waarde toekennen dan den drek der duiven, hetwelk geenszins zeggen wil dat de eerste door den landbouwer moet misacht worden.

In de straffe, koude en vaste gronden doet de vogelmest de beste uitwerksels op de graanoogsten, uitwerksels zoo schoon dat men geene dergelijke kan verwachten van het gebruik van eenige andere soort van mest.

In het Fransche Noorderdepartement en in een deel van Vlaanderen, wordt die mest vooral gezocht voor de bouwing der nijverheidsplanten, namelijk den tabak, het vlas, het koolzaad, enz. In Vlaanderen gebruikt men hem in de hoeveelheid van 20 à 25 hektoliters voor de schoonste vlasoogsten.

Men gebruikt hem zeer dikwijls als bijvoegsel van mesting, in de maat van 8 à 10 hektoliters, om den groei aan te wakkeren van verachterde oogsten.

Op de klaver is zijne werking zeer merkwaardig, en volgens het zeggen van *Schwerz*, die er te Hohenheim gebruik van gemaakt heeft, zijn, wanneer hij met steenkoolasch gemengd is, zijne uitwerksels grooter dan die van de pleister en de asch.

De deugdelijkheid van die uitwerpsels staat innig in verband met hunne volkomene verdeeling, en men moet hunne verpoedering met de grootste aandacht doen; want, in groote stukken gebruikt, is hunne werking veel minder gevoelig en toont zich maar onregelmatig.

Wanneer zij behoorlijk verpoederd zijn, wacht men, om ze op den grond te strooijen, een koel en vochtig weder af; want tijdens de droogte zouden zij de planten grootelijks kunnen benadeelen. Als de uitstrooijing gedaan is, delft men ze onder door eene ligte harking; ze te diep bedelven ware zich zelven veroordeelen tot het verkrijgen van onbeduidende uitkomsten.

Hunne werking, gelijk die van al de meststoffen, die zich ontbinden en spoedig werken, is van korten duur.

De uitwerpsels van de ganzen en de eenden hebben veel minder waarde, en hun gebruik, als ze versch zijn, schijnt zelfs eenig gevaar aan te bieden.

(*Bibliotheek voor Landbouwers.*)

OVER HET RIJPEN DER BOOMVRUCHTEN.

Het *Journal de l'agriculture de l'Ain* geeft het volgend middel op, om het rijpen der boomvruchten te bevorderen. Men bindt namelijk op een paar duimen afstands van de plaats, van waar de tak uit den boom schiet, een' ijzerdraad van gewone dikte met twee slagen om den tak; hierdoor is de vrucht twee à drie weken vroeger rijp, grooter, frisscher van kleur, enz. Zij die met den tuinbouw bekend zijn, weten dat twee soorten van sappen in den boom voorhanden zijn, waarvan het een opwaarts stijgt en het ander afloopt: het eerste vocht vormt de vaste zelfstandigheid, namelijk het hout, terwijl het andere dient tot de vorming van bloesems en vruchten. Op het verschil van den loop der beide soorten van sappen, is de theorie der insnijdingen en ombindingen gegrond, die dienen om of den groei der planten te bevorderen, of te matigen. Hierin vindt men dan ook de verklaring van het opgegeven middel. Het afloopend vocht, door den om den tak gewonden ijzerdraad in zijn loop gestuit, trekt naar de vrucht, maakt ze grooter en spoediger rijp.

(*N. Rott. Cour.*)

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 15 Maart.

TARWE in een doen met weinig handel; alleen verkocht: 123 ℔ Jar. Friesche *f* 240.

ROGGE prijshoudend; verkocht in Cons.: 115, 118 ℔ Gedroogde *f* 215, 222.

GERST en HAVER zonder handel.

BOEKWEIT *f* 2 à *f* 3 hooger: 122 ℔ Amersf. *f* 210.

KOOLZAAD: Holst. 50 P. vl.; op 9 Vaten Olie te leveren: in Sept. aanst. 53 P. vl.; in Oct. en Nov. eerstk. 53½ P. vl.

LIJNZAAD een doen: 106, 107 ℔ Egypt. *f* 280.

RAAPOLIE: op 6/w. *f* 30¼; Vlieg. *f* 29¼; 1 Mei eerstk. *f* 29¾; 1 Sept. eerstk. *f* 30¾ à ⅞; 1 Oct. eerstk. *f* 31¼ à ⅜; 1 Nov. eerstk. *f* 31½ à ⅝; 1 Dec. eerstk. *f* 31¾ à ⅝.

LIJNOLIE: op 6/w. *f* 29¼; Vlieg. *f* 28¼.

HENNEPOLIE: op 6/w. *f* 30½.

RAAPKOEKEN, per 1040 st., *f* 60 à 64. — LIJNKOEKEN, per 104 st., *f* 9 à 11.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 16. MAART 1852.

Een Nederl. Mudde Tarwe	van *f* 0,50	tot	*f* 10,40.
Het dito dito Rogge (Oude).	» 0,00	»	» 0,00.
Het dito dito Rogge (Nieuwe)	» 0,00	»	» 7,50.
Het dito dito Boekweit op wigt (70 Ned. Pond.)	» 0,00	»	» 0,00.
Het dito dito Boekweit	» 0,00	»	» 6,20.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.			» 0,17.
Een ligt Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.			» 0,17.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.			» $0,26\frac{1}{2}$
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.			» 0,32.
Een Nederl. pond Tarwe-meel			» 0,32.
Een dito pond grof Tarwe-meel			» 0,16.
Een dito pond Boter			» 0,70.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f* 0,00	tot	*f* 2,30.
Het 1000 Eiken Talhout			» 2,30.
Het 1000 Doof Hout			» 1,80.
De Kar Spaanders			» 2,85.
De » Struiken			» 3,0.
De 100 Mutsaards			» 3,0.

TWEE HONDERD ZESTIENDE STAATS-LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

9e Trekking. No. 10864, een prijs van *f* 1000.
10e — Nos. 12871, 17209, ieder *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (16 *Maart*) waren de fondsen genoteerd: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. $60\frac{5}{8}$, $61\frac{1}{4}$, $60\frac{5}{8}$; 3 pCt. $72\frac{11}{16}$, $73\frac{1}{8}$, $72\frac{11}{16}$; 4 pCt. $93\frac{1}{2}$, $94\frac{1}{8}$, $93\frac{1}{2}$; O. Ind. Leening 4 pCt. 93, $\frac{1}{4}$; Amort.-Synd. $3\frac{1}{2}$ pCt. 93; Handelm. $111\frac{1}{2}$; Aand. Rijnspoorweg $98\frac{1}{2}$; Aand. Holl. Spoorw. 66, $\frac{1}{2}$; Belgie $2\frac{1}{2}$ pCt. $49\frac{3}{8}$, $\frac{9}{16}$, $\frac{1}{2}$; Fr. Oblig. 3 pCt. $65\frac{3}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{15}{16}$; Spanje Ardoins 5 pCt. $18\frac{7}{8}$, $19\frac{1}{16}$; dito 1 pCt. $19\frac{5}{16}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{8}$; 3 pCt. $42\frac{1}{8}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $39\frac{7}{16}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$; Coupons Ardoins $10\frac{11}{16}$, $\frac{13}{16}$; Passive $5\frac{1}{2}$; Fr. uitgest. $5\frac{1}{2}$; Portugezen te Londen 5 pCt. 38, $\frac{1}{16}$; dito 4 pCt. 36, $\frac{3}{16}$, 36; Rusland 5 pCt. $106\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$; dito 1828—29 $105\frac{3}{8}$; Certif. $4\frac{1}{2}$ pCt. $101\frac{1}{2}$; 4 pCt. bij *Hope* $89\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$; Id. bij *Stieglitz* $89\frac{5}{8}$; Idem 5de Serie 89, $\frac{3}{8}$; Certif. van Assign. 6 pCt. 69; Polen Certif. $79\frac{7}{8}$, 80; Polen Aand. $152\frac{3}{4}$; Oostenrijk Metall. $73\frac{3}{8}$, $\frac{5}{8}$; Nieuwe 5 pCt. $82\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$; Nieuwe $2\frac{1}{2}$ pCt. 39, $\frac{15}{16}$.

Advertentiën.

*** BREDA, den 15. Maart 1852.

Heden overleed alhier na eene langdurige ziekte Vrouwe MARIA MAGDALENA GEERTRUIDA D'EVERDINGEN VAN DER NIJPOORT, Weduwe van den Hoogedelgestrengen Heer W. A. LANS, in leven Kolonel en Kapitein ter Zee, Ridder der beide Nederlandsche Orden, Kommandant van Z. M. Korvet *Nehalennia*, overleden te SOURABAIJA den 11. October 1839.

BEKENDMAKING.

Het HEEMRAADSCHAP VAN DEN ROZENDALSCHEN EN STEENBERGSCHEN VLIET maakt bekend aan de houders der niet uitgelootte Schuldvorderingen, spruitende uit de Negotiatie goedgekeurd door Z. M. DEN KONING bij Hoogstdeszelfs besluit van den 5. December 1835, No. 98, en ten laste van het gezegde Heemraadschap van den Rozendalschen en Steenbergschen Vliet:

Dat van heden, den 6. Maart 1852, dagelijks, Zon- en Feestdagen uitgezonderd, tegen intrekking van het bewijs ter bekoming van *nieuwe Coupons*, ten Kantore van den PENNINGMEESTER *van den Rozendalschen en Steenbergschen Vliet* te STEENBERGEN, de uitreiking van NIEUWE COUPONS zal geschieden, wordende tevens de houders der niet uitgelootte Schuldvorderingen uitgenoodigd deze verwisseling zoo spoedig mogelijk te bewerkstelligen.

STEENBERGEN, den 6. Maart 1852.

Het Heemraadschap voornoemd,
C. WIJNMALEN, *Dijkgraaf*,
Ter ordonnantie van hetzelve,
C. S. WIJNMALEN, *Secretaris*.

PUBLIEKE BLOEMVERKOOPING,

Op *Vrijdag* 19 *Maart* 1852, des voormiddags ten *elf uren*, ten Huize van den Heer SPRINGERS, Groote Markt te *Breda*, bestaande in: CAMELLIA'S, AZALEA'S, RHODODENDRUMS, ROZEN, VOLLE-GRONDS-PLANTEN, HEESTERS, en verder eene partij BLOEIJENDE PLANTEN.

Alles 2 uren vóór de Verkooping te zien.

OPENBARE VERKOOPING

VAN

ONROERENDE GOEDEREN.

Mr. H. C. A. VAN WEEL, Notaris te *Oosterhout*, zal, ten gevolge van het overlijden van den Weledelen Heer P. A. WOUTERS, in leven Wijnkooper te *Breda*, en ten verzoeke Zijner Erfgenamen, op de na te noemen uren en plaatsen, in het openbaar VERKOOPEN: de navolgende ONROERENDE GOEDEREN, als:

1e KOOP. De HUIZINGE, staande en gelegen op het Pad te *Oosterhout*, Kadastraal in Wijk M, Sectie S, No. 460, Huis, Schuur en Erf, groot 1 Roede, 51 Ellen, en No. 461, Moestuin, groot 2 Roeden, 56 Ellen.

2e KOOP. Een perceel DENNENBOSCH, gelegen in den Keipolder als voor, Sectie M, No. 54, groot 1 Bunder, 99 Roeden, 30 Ellen.

3e KOOP. Een perceel WEILAND, gelegen in Willemspolder onder *Raamsdonk*, Sectie D, No. 137, groot 1 Bunder, 44 Roeden, 90 Ellen.

4e KOOP. Een perceel SCHAAR- en DENNENBOSCH, gelegen in den Hartilschen polder, onder Septen en Banken, onder *Terheyden*, in Sectie F, No. 40, Hakhout, groot 1 Bunder, 28 Roeden, 20 Ellen.

De EERSTE ZITDAG tot voorloopige Veiling is gehouden op *Vrijdag den* 5. *Maart* 1852. En

De TWEEDE ZITDAG tot finalen Verkoop zal gehouden worden op *Vrijdag den* 19. *Maart* 1852, ten Huize en Herberge van CORNELIS VAN DER CORPUT, in *den Wildeman*, te *Oosterhout*, des avonds om *zes* uren.

Nadere informatiën te bekomen bij voornoemden Notaris.

*** Bij DE GEBROEDERS ABRAHAMS, te *Middelburg*, is uitgegeven:

WET TOT REGELING DER JAGT EN VISSCHERIJ.

In klein 8o. Prijs 15 cents.

*** Door den Boekhandelaar C. A. VIEWEG, te *Nijmegen*, is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld: —

M. D. VAN OTTERLOO en J. H. VEENENDAAL, Vragen en Voorstellen ter bevordering van het REKENEN UIT HET HOOFD *in de lagere scholen*; uitgegeven met goedkeuring en op aanbeveling van de Afdeeling Nijmegen der Geldersche Maatschappij van Landbouw, 2 Stukjes. Prijs 1e Stukje 15 cent; 2e Stukje 30 cent.

Dit werkje is van dezelfde Schrijvers, aan wie de bekroning der Prijsvraag, door gemelde Afdeeling uitgeschreven, ten deel viel, voor het LANDHUISHOUDELIJK REKENBOEK *voor de lagere scholen* TEN PLATTEN LANDE, 3 Stukjes in het vorige jaar uitgegeven; prijs 1e St. 15 c., 2e St. 20 c., Antwoorden op het 1e en 2e St. 10 c., 3e St. met de Antw. 30 c.

Het gunstig onthaal door dit laatste Rekenboek genoten, blijkbaar door de invoering op zeer vele plattelands- en in sommige stedelijke scholen, doet van het eerste genoemde werkje, eene niet mindere gunstige ontvangst hopen.

Bij denzelfden Boekhandelaar is uitgegeven: *Verslag over het Stoomwerktuig in den polder van Wamel, Dreumel en Alphen*, door *H. F. FIJNJE*, Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat. Prijs *f* 1,25.

Bij de tegenwoordige behoefte tot droogmaking of tot ontlasting van water is dit werkje onmisbaar.

*** Bij L. SCHIERBEEK, te *Leeuwarden*, is gedrukt en alom te bekomen:

DE VIERDE DRUK VAN

VOLKSGENEESKUNDE

OF

EENVOUDIGE MIDDELEN EN RAADGEVINGEN

TEGEN DE

KWALEN EN KRANKHEDEN DER MENSCHEN,

NAAR DEN TWEEDEN DRUK UIT HET HOOGDUITSCH VAN

Dr. J. F. OSIANDER,

Hoogleeraar in de Geneeskunde te Göttingen,

Op nieuw nagezien, meer bijzonder ingerigt naar de behoeften van ons Vaderland, en vermeerderd met korte aanwijzingen der kenteekenen van de onderscheidene Ziekten, enz.

DOOR

G. A. VAN OORT,

Officier van Gezondheid der Tweede Klasse bij de Armee.

Dit werk bevat eene groote menigte eenvoudige hulpmiddelen, welke de natuur zelve tegen de menschelijke ziekten heeft daargesteld; — men vindt hier alzoo eene menigte raadgevingen, onder meer anderen:

tegen Ontsteking, Koorts, Tandpijn, Hoofdpijn, Verkoudheid, Hoest, Kramp in de Maag, het Zuur, de Hik, Buikloop, Aanbeijen, Jicht en Rhumatisme, Aamborstigheid, Kramp in de Borst, Longtering, Ontsteking van den Pisweg, Graveel, Wormen, Lintworm, Vallende Ziekte, Koliek, Geelzucht, Waterzucht, Scheurbuik, Ziekten der Kinderen, Klierziekten, Oogziekten, Onvruchtbaarheid, Ziekten der Zwangerheid, Ontsteking der Vrouwelijke Borsten, Vergiftiging, Schijndood, Behoedmiddelen tegen Besmettelijke Ziekten, de Aziatische Braakloop, Cholera Morbus, Huiduitslag, Moedervlekken, Zeeziekte, enz.

De *buitengewone goedkoope* prijs van dit Handboek, dat behalve de voorrede en inhoud 302 bladzijden druks bevat, is slechts gesteld op *f* 1,25.

Men leze verder de gunstige beoordeeling voorkomende in het Zondagsblad van den 7den September l.l.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.